

Any XIV

Barcelona 20 de Juny de 1901

Balla ab molt art lo minuté
 qu' es lo seu ball preferit,
 y ademés més de una nit
 per altres balls que jo 'm sé,
 té un ballador escullit.

La diputació catalana à Madrid

Com á creurer ab la eficacia de la presencia á Madrid, en las Corts espanyolas, de 'ls diputats regionalistas, la veritat, no hi crech.

Com tampoch crech en la eficacia de lo que pu- guin fer allí, en lo *mentidero* nacional, los dos dipu- tats republicans. Pi y Margall, y Lerroux.

De 'n Pi y Margall ja sabem lo que pot esperar- se'n. Ve essent diputat desde la cayguda de la Re- pública ó siga desde fa un quart de sigle, y ab una conseqüencia molt hermosa pero totalment infruc- tuosa, ve fent lo mateix en cada llegistura. Aixecar- se á impugnar lo Missatge de la corona, combatre ab irrefutable lógica los presupostos y ¡alto el ca- rrol!

L' *home de gel*, parla clar y diu veritat, pero 'ls de- més legisladors se l' escoltan com qui sent ploure. No es culpa del conseqüent federal que las Corts si- guin sordas á sos rahonaments, pero lo evident es que son sordas ab incurable sordera. Per lo tant, la presencia de 'n Pi Margall en las Corts, á pesar de sa indiscutible talla política, resulta totalment infructuo- sa pe 'l pais que representa. No es culpa del dipu- tat, sino del règimen; no es culpa de 'n Pi, sino de 'ls demés legisladors, pero el fet es aqueix y contra la lógica de 'ls fets no hi valen las explicacions per plausibles que sigan.

De intent 'ns hem ocupat primer de la personali- tat del capdill federal porque d' aquest, hi ha la se- guridad que s' assentarà al Congrés ja siga per Fi- gueras, ó per Barcelona.

En quant als altres cinch ó sigan los quatre regio- nalistas y 'l que pomposament s' anomena repu- blicá revolucionari, sa presencia á Madrid serà més infructuosa encare pera 'ls interessos de Barcelona en particular y de Catalunya en general.

Un senzill rahonament ho farà compendre: la vas- tíssima diplomacia de 'n Moret, la refinada gramáti- ca parda de 'n Sagasta han posat la qüestió de las actas barcelonesas á punt de carmetlo... pera ells. Las actas de Barcelona son declaradas graves. Per discutir la gravetat d' aquestas actas los presunts di- putats van á Madrid. Un cop allí se 'ls polsa, se 'ls examina, se 'ls mideix, se 'ls hi visuran las intencions que portan, se 'ls hi sospesan las condicions parla- mentarias, y 's forma l' atestat de lo qu' han fet, de lo que fan y fins de lo que poden fer. Allavoras, se- gons lo que resulti de 'l *pesatge* las actas s' aproban ó no s' aproban, puig no en vá el Govern domina en la Comissió d' actas. Si resulta que 'ls diputats portan malas intencions, si 's tém que la seva tasca pugua ser adversa al sistema, no arribarán á seure en lo Congrés. Las eleccions serán anuladas y 'ls pre- sunts elegits se 'n tornaràn á Barcelona ab la qua entre camas.

Ara, si 's veu que la oposició es de per riure, si 's prestan á *compendas*, si 'l Govern té la seguridad de que 'ls diputats per Barcelona no han de inter- rumpreli la digestió, si 's veu que son uns quants *mansos* més, qual oposició no ha de fer posar pedras al fetje als que remenan las cireras, allavoras la Co-

missió d' actas fallará que las actas de Barcelona son válidas ab tots los pronunciaments favorables.

Pero allavoras també, allavoras sabrem aquí, que no hi ha que esperarne gran cosa de bó de la em- penta y gestió de 'ls diputats per Barcelona.

En aquest cas, en la suposició de que 'ls quatre regionalistas y 'l republicá revolucionari arribin á desempenyar lo càrrech de pares de la patria, ja serà ab la seguridad per part del Govern de que la cosa no arribará á majors. Serà en una paraula, un valor convingut, respecte á la eficacia de sa gestió en lo Congrés.

Si s' arriban á plantejar los debats pertocant á la anomnada qüestió catalana, no arribará la sanch al riu. En Robert y sos companys 's veuran aislats, a- bominats per majorias y minorias y si molt convé insultats ab lo mot de separatistas á pesar de sas mil protestas de espanyolisme. Se 'ls hi negará l' aygua y 'l foch y tornaràn á Barcelona ab las mans al cap.

El fogós Lerroux 's veurá probablement ab sos arranchs tribunicis y ab sas tendencias ultra-radicals arrossinat per la majoria, trepitjat per tothom y qui sab si expulsat de la Cambra per alguna intemperan- cia de llenguatge. Allavoras, si vol quedar com un home, haurá de tornar á Barcelona (si 'l deixan) y probar desde las barricadas la virtualitat de sos prin- cipis y son amor als desheretats.

Queda, donchs, demostrada plenament la infruc- tuositat de la campanya parlamentaria ab la que tant confian los regionalistas per un cantó y 'ls ele- ments avansats per l' altre. Aquesta campanya y alló de la *nada* entre dos plats, vindrá á ser tot hú.

*
**

Lo principal objecte que portan los diputats re- gionalistas al Congrés, es la consecució del Concert Económich pera Catalunya.

¡Una *neula* més per afegir á la historia contem- poránea tan pródiga en l' art de las... *neulas*!

Lo Foment del Treball Nacional, la Cambra de Comers y totas las corporacions económicas cata- lanas van ilusionadas darrera del Concert Econó- mich, com si aquest fos una especie de *manná* que 'ns hagués de fer tirar gallina á l' olla per tot dia.

Y lo millor que pot succehirnos, es que 'l Govern fassi l' orni y en lloch de la *neula* de referencia, contesti ab un *turro-nó* com una casa.

Perque 'l Concert Económich, tal com l' admet- ten en projecte las corporacions económicas barce- loninas, ó bé demostra molta ignorancia ó molta picardia.

Segons se li proposa al Estat, s' omplirá per Ca- talunya lo mateix cupo contributiu que l' promedi anual del quinqueni últim, corrent á càrrech de la regió los gastos del personal y recaudació que sem- pre pujarán á un 15 per cent. Además 's compta obtenir un sobrepuig, del qual l' Estat tindrà dret á un 25 per cent, altre tant los gremis y 'l 50 per cent restant lo presupost d' obras públicas de la regió. Calculant en un 10 per cent aquest sobrepuig resulta qu' ab lo 15 de recaudació y personal, la Diputació que s' encarregui del Concert Económich ha d' apretar els *tornillos* al contribuyent en una quarta part més ó saldará ab un deficit á càrrech de tots.

Per aquest motiu, donchs, repetim que 'ls qu' han convertit en caball de batalla lo del Concert Económich ó son molt pillos ó molt tontos.

O be pretenen encarregar-se del Concert ab intencions poch's santas, en qual cas no 'ns convé ó be s' hi tiran de cap sense haver fet números, en qual cas tots pagariám los plats trencats, lo que no 'ns convé tampoch.

Lo evident es que si 'l Govern concedeix lo Con-

cert Económich en las condicions solicitadas (que probablement será estirant la corda més encara) no hi surtirém guanyant rés y en cambi podém perdre'hi molt.

¡Y 'l regionalisme que patrocina 'l Concert, hi perdrá més encara!

RAMON BERENGUER.

GRANS PENSAMENTS

La historia de las Restauracions es també la de las grans ingràtits.

L' amor naix dels obstacles.

SANDEAU.

L' amor es l' únich tresor que no pot robarnos la enveja dels homens.

Las ánimas puras ignoran lo llenguatge mut del amor.

ISAACS.

MISSIVA

que va endressada
al simpàtich *Panallets*;
botiguer d' anomenada
en los balls de *patacada*,
pe 'ls seus ditxos y 'ls seus fets

¡Salve, gran *Panallets*!

Permet que 't diga
que soch capàs de tot.

Fins de fer via

á la llampant botiga
hont desenrotllas ta *filosofia*,
y dirten quatre, que no 't xoquin gayre!
¿Qué t' ha passat?... ¡Esplicat!... ¿Quin mal ayre
t' ha passat prop del nas, que tant l' arrufas?

Es que á mí no m' espantas,
y ja que al véurem, bufas
y á las tevas... *dallonsas* las hi cantas
romansos vells, que á sobre meu carrégas
pe 'l gust de ferme mal, ves ab cuydado,
que si acás ensopegas,
simpàtich *Panallets*, potser no 't valgui
ni l' oli de *bellotas*,

y tú y las tevas balladoras totas
haguén de pendre 'l *Rábano yodado*
ó 'l *cerat ximple*, que treu blaus, vos calgui...

¡Adi's *Walkiriol*!... ¿Que potsé 't figuras
que soch una d' aquellas criaturas
que 'ls basta dils'hi *gloria* y fé uns quans gestos
copiats dels actors del «Eldorado»
fent lo *xulopo* de guardarropia,
perque dant tots los trámits com á llestos
tot seguit t' contestin «*vida mia*»
y «*Panallets amado*»

y la sanch seva se 'ls remogui tota?...

¡Cá, home, cá!... ¿Pero que badas?...
Ni 't mereixes tant sols que 't dongui *pota*
quan tot fent lo *Don Juan* vens á buscarme
per ballá un vals ó un' altre *melodia*
y fé patí á los raspas que, xaladas
per tú ¡pobretas! no poden compèndre
que jo soch molt capàs de passejarme
de 'n *Panallets*... y una pastisseria,

si 'm volen portá á vendre!

¡Mira quin nas que tinch!... ¡No te 'n desfassis!...
¡Vaja... *alante* y bon vent!... ¡No 'm fassis riurer!...

Si á tú, per més que diguis y que fassis,
ja 't tinch classificat .. ja 't vaig inscriurer,
y ets lo primé á la llista,
entre 'ls *corridos*... «correguts» del mapa,
perque tú, corras tant que 't perts de vista,
y ni ab unas ulleras se 't atrapa!...

¡Adiós, tú!... ¡Aixúgat!... ¡Mira que se 't vessa!..
¡No 'm serveixes tú á mi, qu' ets massa pesa ..
de dos, perque 'm resultin tas etxuras!

¡Terror de raspas!... ¡Fuig!... ¡*Pansil florido*!
¡*Inocente* pardal caygut del nido!...

¡No parlis més de mi, que si m' apuras,
tú que per fer igual que fan los homes
t' en vas á dormir tart, y gastas bromas
contant mil aventuras
que has somniat no més, potsé algún dia
la graciosa maneta ab que recullo
la *cola* del vestit perque tú miris
los baixos de la meva *arquitectura*,
sease *filosofia*,

y ab la mateixa sal ab que remullo
las carbassas que 't dono, á la figura,
ó la fatxada, tria, te la posi,
perque de ferho així 'm dongui la gana;
fente sabé que aixís que m' ho proposi,
no 'm detindrà la teva mitja-cana,
ni tots los gestos de *barbián* qu' admiran
tos amichs del café, que, si bé 's miran.
valen molt més que tú, qu' ells no s' alaban
y no son *guapos*; y hasta un dels que menos
donan que fé als serenos,
es un home d' aquells que á mí m' enfaban
perque té *roba negra*, y á la *quenta*,
es un *cóban* d' *empenta*
qu' admet molt pocas bromas
quant de *senyors* parla entremitj d' homes!

Per ell, si qu' es possible
que si per cas no 'm vol, 'm desconsoli!
Pero per tú, ¡vaja, home!.. Es impossible
que ab tot lo teu, ni un sol minut m' encantis,
qu' ets més inofensiu que un banch-de-cantis,
y més insipit que las cols sense oli! ..

LLUISETA DEL CASTELL.

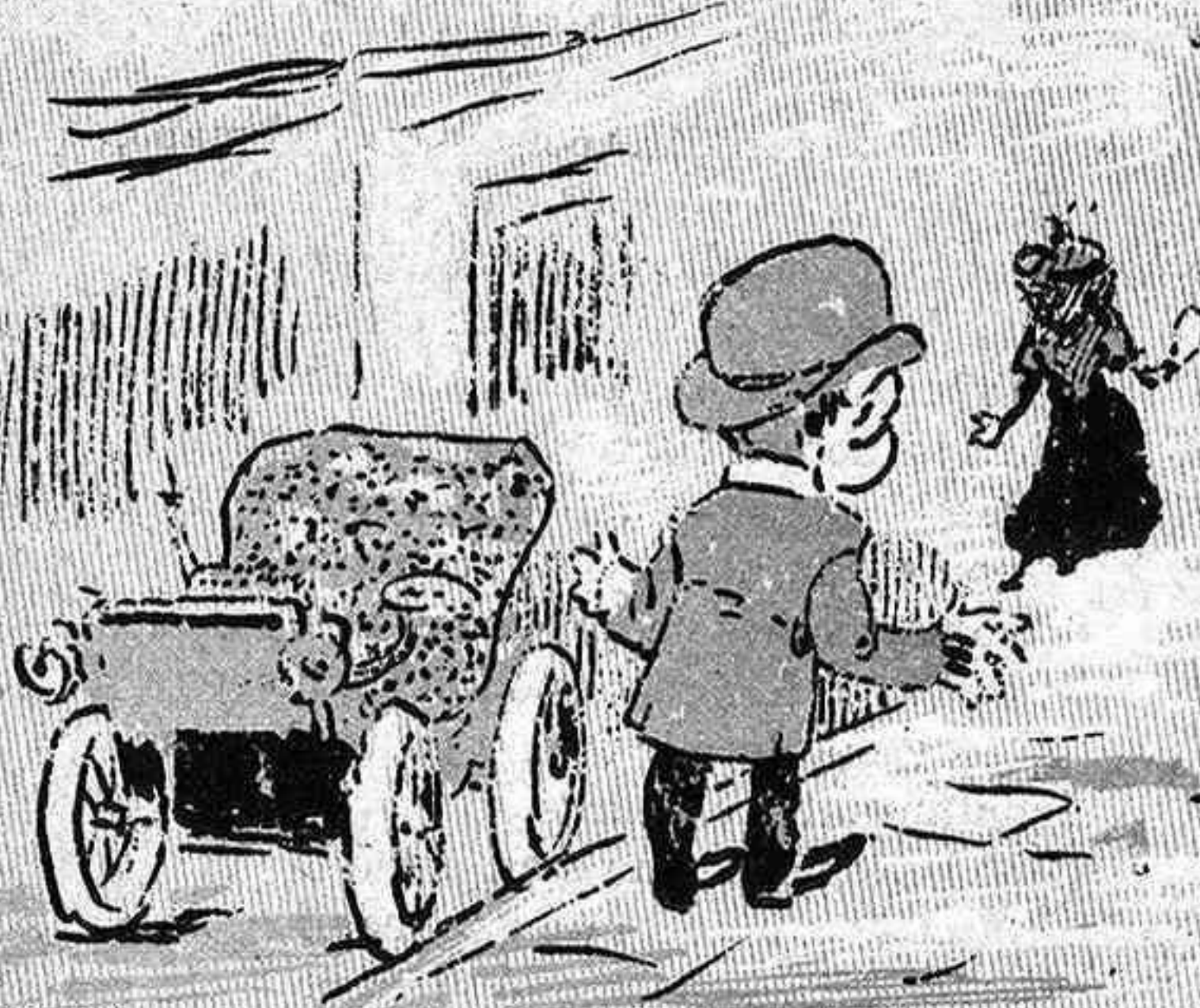
ANTES NO TE GASES...

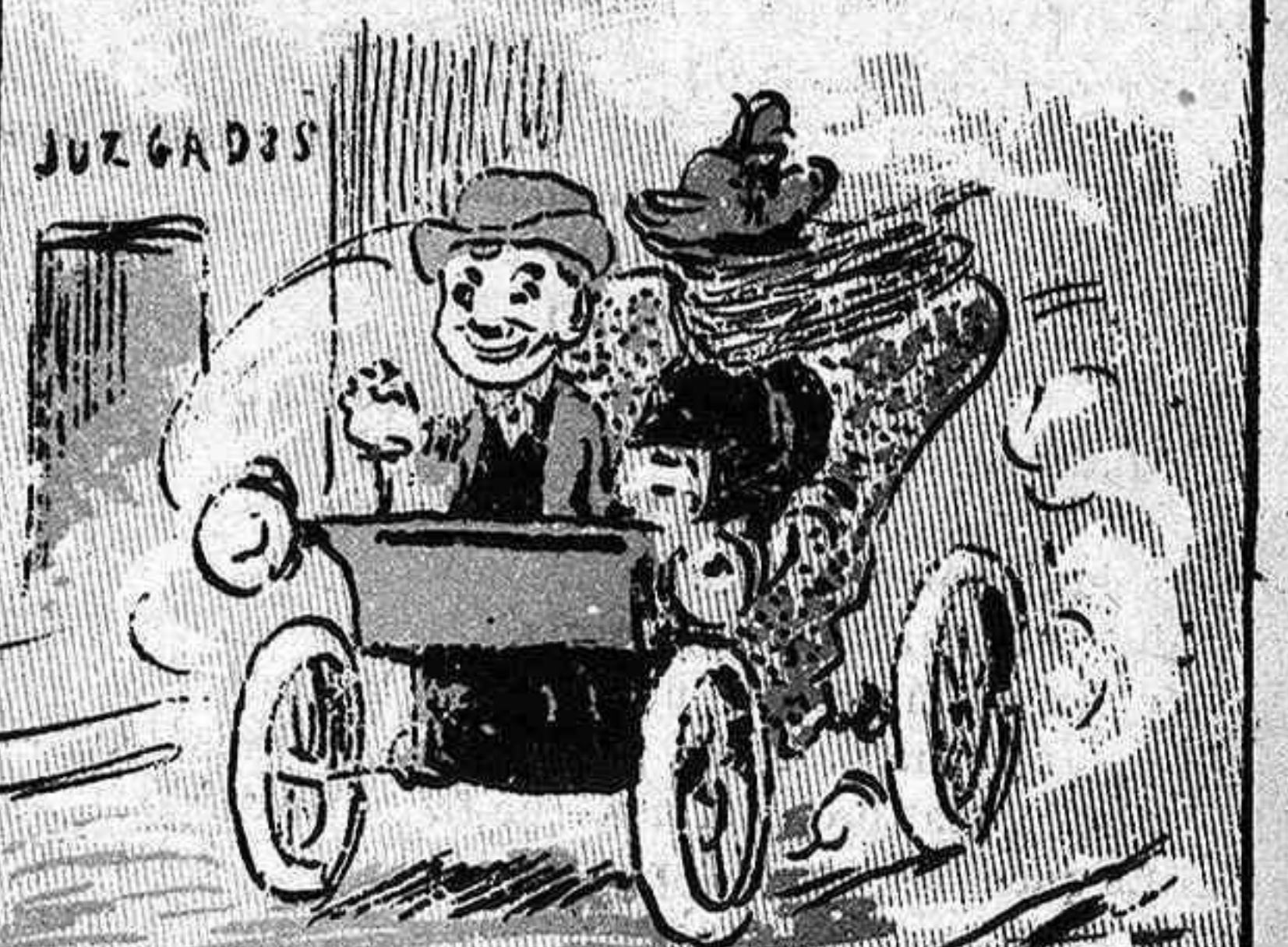
Estich decidit á dar el cop. Li escrich a l' Assumpció lo següent: «Si m' estimas com jo á tú, t' espero al punt de las sis ab l' automòvil y 'ns casem á gran velocitat. Teu, Enrich».

Y 'l cas es que d' «Assumpció» se 'n dihuen las dugas cosinas que vihuen plegadas. L' una tendra com un colominet; l' altra, arrugada com una panxa.

L' Enrich compareix ab l' automòvil á l' hora convinguda y á poch una silueta femenina, discretament velada, s' acosta...

Y l' Enrich, plé d' ilusió, demostra als ulls de sa enamorada, sas habilitats de *chauffeur*.

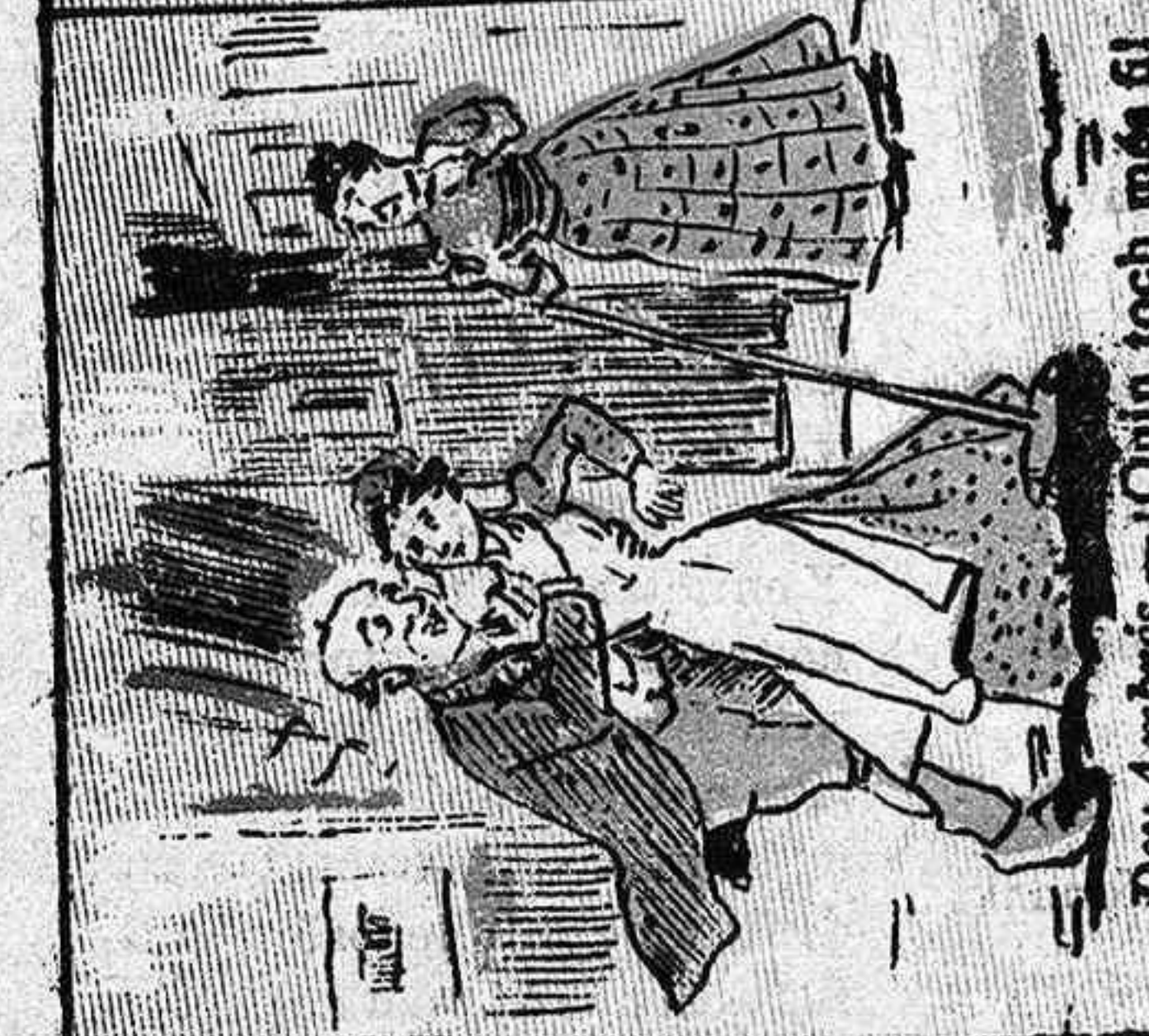
En lo jutjat municipal 's crusa l' anhelat «sia» entre 'ls dos promesos.

— ¡Vina als meus brassos, volgut espòs!
 — ¡Horror!... Vostè no es l' Assumpció que jo volí! Vosté es l' altra! .
 — Donchs fill, perquè no posavas l' apellido... ¡Ara ja está fet!

Donya Lola — ¡Bretoll... ¡Pillol!
 les pagaréu d' un plegat.
 D. Ambrós — ¡M' ha ben trompat!
 La cambrera — ¡Me las guillol!

Dona Ambrós — ¡Quin toch més fi!
 La cambrera — ¡Estigui quietl...
 Donya Lola — Aixó es un fet...
 ¡Com me la volen fregil...

—La cambrera está sola...
 y es guapa la cambrereta!...
 Vull tocarli la barbeta
 ara que no ho veu la Lola.

—¡A quí diu nano, vos?...
 —Jesús, quin nano tan gros!

—Soch jo... ¿qué hi há?
 —Balxa nano,
 que surt per aquí darreret...

—¿Que será aquesta fumera
 que surt per aquí darreret?...

ajudade.

VERMOUTH MATRIMONIAL⁽¹⁾

ESCENA XIII

ENRICH, entra ab senyals de cansanci y tot brut de pols: porta dominó.
Se treu la careta al comensar á enrahonar.

—M' hi fet un bon tip de corre;
casi no puch respirar...
¡Mare de Deu, quina escena!
¡es molt gran lo qu' ha passat!
¡Com que crech que 'm fan á trossos
si no me 'n vaig d' aquell ball!

He surtit d' aquí de casa,
disposat á aná á passar
la estoneta á allá al Cassino,
lo que cada vespre faig.
Pro al surtir, veyent disfressas
ab la Matilde he pensat
y *nada*, com l' *hombre es débil*
y 'l cap s' escalfa pensant,
m' he recordat d' aquells dias
felissos, que vaig passar
cantant duos amorosos
de la Matilde al costat.
L' home, molt cops surt de casa
y no sab ahont va á parar;
jo hi sortit per' ná al Cassino
¿y no he saben ahont hi anat?...
á una casa de disfressas
que hi ha al carrer de Sant Pau...
Demano un disfrás, me 'l llogan,
m' vesteixo y carré avall
y sense pensarm'hi mica
entro al Liceu... ¡Endavant!
Alli corro seca y meca
y busca que buscarás
una disfressa que porti
lo *dominó* tot morat.
Miro passillos y palcos,
la *platea* y Restaurant
buscant sempre á la Matilde
sense poguerla trobar.
Quan ja feya bona estona
que m' estava alli esperant,
veyent que sols m' aburría
ja 'm disposava á marxar,
quan m' adono d' una máscara
que tenia al meu costat,
alta, garbosa, ben feta,
vestida ab *dominó* blau.
No ballava. L' he mirada
de regull y m' ha agradat;
tenia molt bonas formás,
y semblava interessant.
Jo hi pensat. Aquesta *flàvia*
busca á algú; deu esperar

á algún home y en efecte
mirava ab curiositat
tots els homes que passavan
tot ballant, pe 'l seu davant.
—Me sembla qu' es peix al cóve
(m' hi dit entre mi)veyám:
y decidintme, m' hi acosto,
y ab veu de gat escaldat
li he preguntat.—Mascareta...
¿qu' has perdut el sócio?

m' ha respost ab veu xillona.
¡No tinch sócio!

—¿Y donchs, qué fás
tan soleta?

—Res t' importa.

—Bé, dona, bé, ja veurás.
jo puch ferte companyia...
L' hi he comensat á insinuar
alguna paraula ab quá,
mes ella m' ha contestat..

—Si parla aixís, no l' escolto;
fassi 'l favor de callar.
Soch casada y no hõ consento;
tinch debers..

—Dona, bé está:
¿es casada? me 'n alegro;
Miris; també soch casat
y aixó podrá garantirli
que 'ls meus fins son molt formals.
Per lo tant, jo li suplico
que balli ab mi l' altre ball,
¡no crech ferli cap ofensa!
—Está bé, se 'l complaurá.

(Pausa,)

Jo que 'm coneix, soch un *tuno*,
he fet corre un xich las mans,
y ella m' ha dat per contesta
un pessich recargolat ..
que m' ha fet veure estrelletas!
Jo allavoras, m' hi ompipat.
De venjarme, desitjava
tení una ocasió ¡ah *salau!*
comensa á tocá la orquesta
un galop molt galopat,
agafo á la mascareta
comensém tots á ballar
saltant y rodant depressa
ab lleugeresa alarmant.
Li agafa un atach de nervis,
á mi rodaments de cap,

tombém quatre ó cinch parellas,
ensopeguém, y ¡*allá vá!*..
¡ella y jo, á terra de nassos
ab los altres del costat!
Tothom esvalota y crida;
hi ha qui demana aygua naf,
senyoretas que 's desmayan,
gomosos tots espantats;
la orquesta para, y 'ls músichs
tots preguntan. ¿Qu' ha passat?
Entretant, segueix l' escándol,
disfressas per 'qui y per 'llá...
per terra, camas enlayre...
y vistas.. al natural.
Molta gent surt cap' á fora,
entran las autoritats;
tothom crida, tots preguntan,
jo veig la confusió gran
qu' alli regna, escorro 'l bulto
y aqui 'm tenen tot bufant,
cansat, brut, sense careta
y... ¡ab lo rellotje parat!...

Treyent lo rellotje. (Pausa.)

Y entretant, la pobra Emilia,
no 'n sab rés ¡es natural!
¡Allí dormint tant tranquila!
¿Pro qui dimontri, veyá n
m' haurá donat entenent
de ficarme dins del ball?
Els dich que hi estat de pega!
Si s' arriba á despertar,
'm mourá l' escándol *hache*
y ab molta raó...

¡Es estrany!

Jo las camas de la máscara
las hi vist á alguna part...
Aquellas mitjas ab mostra!...

(*Rumiant.*)

¡Se 'n venen tantas d' iguals!
¿Y ara qué faig? Jo tremolo.
¡Si ella 'm veyés disfressat ..
¡Es precis fé alguna cosa!
¡Vaig á tréurem 'l disfrás!
(*Entra á la dreta, al temps que surt en
Miquel per la mateixa porta val-
guenise del cortinatje*)

M. RIUSECH..

(1) Fragment de la joguina cómica d' aquest titul publicada recentment per nostre estimat company de Redacció. L' autor, en obsequi á sos habituals lectors de LA TOMASA, ha tingut á bé posar á la venda un reduhit número d' exemplars al infim preu de UN RALET Tinguis en compte que 's tracta d' un llibre de 40 planas qual preu ordinari es *una pesseta*. Conque, qui vulgui riure una estona que 's espavili, puig no n' hi haurá per tothom. Als co-responsals y venedors se 'ls farà 'l desquento acostumat.

¡ELECTRA!

Las empresas d' anuncis la explotarán fins á arruinarla.

Es dir, li arruinarán 'l nom gastantli tot.

Perque ab la forrolla que fá son nom mágich, els mantegayres apurarán tots 'ls recursos de la inventiva comercial y mercantil pera aprofitarse 'n.

Fins á las *Indias* arripará sa fama, si no hi ha arriparat ja.

Qu' es lo pais de més *tela* desde la Boqueria á la Canuda.

Los fabricants d' ayguardents desde Badalona á Valls; las tabernas modernistas de la aristocracia de brusa; las tendas de comestibles *rasposas*; los colmados que usan uns preus qu' es lo *co'mo*, ab la excusa de las primicias de las fruytas... quan tothom ja está tip de menjarne; los barretayres masculins y femenins que 'ns expendeixen 'ls rebutjos inglesos y parisiens d' última moda; los fabricants de juguets *trasplantats*; los inventors de manganillas científich-recreativas que tant abundan; etcetra, etcetra, ja tenen un nou auxiliar pera contribuir al progrés de sas industrias ó comersos en bé de la patria que expremen y á la salut dels ideals mercantils que persegueixen á l' ombra del arbre frondós que aixopluga á tantas victimas de sa bona fé al darrera d' una regeneració social ficticia.

¡Oh, *Electra!*

No solzament donará vida á las *Indias* sino á las *Américas*.

Qu' es com si diguèssim que son titol de progrés extendrá son radi d' acció desde la Canuda fins al Carrer de Sant Ana.

Ó sino ja 'ns ho demostrará *El Ciero* ab son desinteressat afany d' armonisar els interessos de tothom ab sos propis interessos.

No estranyariám que 's convoqués un concurs de cartells anunciadors ab lo tema «*Electra*», aplicab es á todas las manifestacions del Comer y de la Industria, tant necessitat aquell com aquesta de reclams sensacionals pera poguer fer més la *viu viu*.

L' altre día vareig llegir que havia sortit un nou licor (?) de cinch céntims el gotet, que dù 'l nom del epigrafe y, per curiositat, vaig aná á fe 'l xavo pera ferhi 'l *cupage* ab dit nectar de pobre, y jo 'm penso que per treure tacas aniria millor que l' alcalí y que la benzina ¡Tanta es sa fortaleza!

Regularment, si estém al tanto d' aqueixa invasió d' anuncis eléctrichs que 'ns amenassa, notarem que tots quants industrials plagiaris ó comerciant... industrials que explotarán lo nom mágich *Electra*, resultarán ser los primers *Pantojas* de la Plassa.

Perqué 'ls *Máximos* dintre de la comedia del comer de bona fé, no abundan.

Are comensan á ser de moda uns colls de camisa de trenta mil colors que portan la marca *Electra* y unas lliga-camas de genoll per munt ab la mateixa marca... que fan electricisar.

(Las lliga-camas ¡ay! ¡els colls fan tres cosas!

¡Ay! *Electra*, que te 'n veurás de rebregada!

Á tú 't passa lo que passa á todas las noyas macas que son estimadas ab deliri: de tant que t' estiman, t' apunyegan

PEP DE LA CAMBRA.

Verbena de Sant Joan

Dedicat á ma ben aymada Vicenta V.

A némsen aymada meva,
trisquém per las serraladas,
y en las sombras de la nit
rebrém lo bés de l' oratje;
aném á alegrar 'ls cors
avuy qu' es nit inspirada,
y aixis lluny, ovirarém
la llum de las fogueradas.

¿No escoltas dels campanars
la primera batallada?...
no esperis donchs ni un moment,
que l' hora ja va atansantse,
marxém, els dos de costat,
que tu 'm farás de companya;
avuy es nit de verbena,
aném donchs, á disfrutarla.

Mira quina llum s' ovira
al mitj d' aquella montanya,
¿no escoltas lluny á ciutat.
'ls forts crits de la quitxalla?
mira, qué rojench lo cel,
mira quants fochs per la plana;
sembla que la terra estiga
tota d' estels salpicada.

Descansa en lo marge aquest;
descansém ma ben aymada
y aixis podrem contemplar
las rojenchas flamaradas...
Aixis... acóstat m' aymia,
y entre 'ls meus brassos lligada
júram un amor etern
una, deu y mil vegadas,
y al soroll d' un suau petó
y repetida abressada,
juremos amor sens treva
tal com temps há, vas jurarme
y en mitj de tanta passió
lo somni vindrá ab nosaltres,
y vencerá nostres cors,
y adormirá nostras ánimas.

Aixis, dormint, gosarém
sobre l' herba d' aquet marge,
fins que vinga á despertarnos
lo bés de la matinada ...

GRATACÓS.

BATIBULL

Un vividor que, quan feya *calés*, tot se n' anava en fartaneras y si convenia passava vuyt dias sense menjar calent, deya:

—A casa no més podém morirnos d' una indigestió ó de debilitat.

* *

A un infelis que ab un cop de pedra varen deixar-lo borni, varen durlo á la casa de socorro. Feta la primera cura, preguntá al metje si perdria l' ull.

—No tingui cuydado, va contestarli; el tinch á la má.

MIL DE SANT JOAN

Libera's anéu badantl
 que mentras badéu, ipavanas!
 ellis pensan ballar sardanas
 si fan foch per Sant Joan.

L' últim jòtero de la verbena

En Jan Vign al quarteillo

—Te cazará con una rubia que
 te dará quinze churumbetes...

TEATROS

NOVETATS

Los Galeotes han anat representantse ab lo mateix éxit del primer dia, per lo que vaticiném que será la obra de la temporada y prompte se veurá disputada per totas las companyias drámaticas, ja que es de las notables que te la escena espanyola.

En los días anomenats de *moda*, s' han suspés las representacions de dita aplaudida obra, pera donar lloch á las de Breton de los Herreros y Blasco (Eusebio) *Un novio á pedir de boca* y *El anzuelo* respectivament, habent agradat d' un modo extraordinari la última de las mentadas, tant per ser una de las comedias que sempre es escoltada ab gust, com per las filigranas d' execució que hi feren tots los actors que hi prengueren part.

CATALUNYA (E'forado)

La famosa obra de Galdós *Electra*, sols se veu correguda en las galerías, per lo que creyém que com en Valencia y altres punts, la Empresa se veurá precisada á rebaixar los crescuts preus que regeixen y molt temém que ni aixis podrá sortir del naufragi que l'espera.

De mala roza y Amor salvaje (dugas obras de Echeagaray,) son las que han alternat en lo cartell; tan en l' una com en l' altra s' han vist patentas las deficiencias del personal artístich de la companyia, puig per ser procedenta del teatro Espanyol de Madrit hi havia dret á esperar que seria composta de artistas notabilissims y ab molt sentiment hém rebut un desengany.

Lo públich, habent vist pe'l clá que se li donava *gat per llebra*, ni ab lo cambi d' obra ha donat son assentiment, ja que se n' ha retret del tot.

TIVOLI

A causa de no estar llestas las obras de restauració fetas en aquet teatro, ha sigut precis un aplassament, pera lo debut de la companyia, lo que tindrà lloch avuy ab la sarsuela de Lecoq, *Ei duquesi o*, que será desempenyada per las Sras. Perez, Gonzalez, y Biot y los Srs. Gamero y Aristi, baix la direcció del mtre. Sr. Perez Cabrero.

GRAN-VIA

Pera dissapte s' anuncia la reinauguració de la temporada d' istiu ab la companyia hispano-americana cómich lírica-coreogràfica Gimenez, la que después d' haber actuat en la passada Exposició de Paris, ha treballat en Nova-York, Habana y Méjich.

Pera lo dia del debut están anunciadas las sarsuelas *Marina* y *La viejecita* además de lo ball *La moja y el torero*.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

La llorejada Societat Coral *Euterpe de Clavé*, donará lo segon concert de la temporada lo próxim dilluns dia 24 del corrent, festivitad de S. Joan, ab un programa escullidíssim, compost de dugas parts, formant en la secció coral *La verbena de S. Juan*, *Lo pom de flors* y *La moquinista* de Clavé, *La barreina* de Laporta, *La non-non dels papallons* de Rafart, *La cassa* de Gounod, y *Las flors de la Vall* de Goula, y com á pessas sinfónicas la *Fantasia elegiaca* de Porcell, la *Serenade Espagnole* de Albeniz, y *L' invitation á la valse* de Weber.

Donat l' éxit que en lo passat concert tingué lo nou mtre. Rafart, y l' acert en la elecció de las pessas esmentadas, preveyém un plé.

PALAU DE BELLAS ARTS FESTIVAL EN HONOR A VERDI

La fetxa del 16 de Juny será de imperdurable recort pera tots los filarmónichs que conta Barcelona, ja que en tal dia tingué lloch un festival tan extraordinari que difícilment la present generació tornarà á presenciarme un altre.

Sigué l' ánima principal del esmentat aconteixement, lo inteligent empressari del teatro de Novetats, don Joseph Paris y l' haber confiat la direcció del mateix, al eminent mestre Goula, era esperansa fundada del brillantíssim éxit que alcansá.

Posats d' acort organisador y director, lograren reunir una massa de prop de mil individus y la grandiosa *Misa de Requiem* del immortal Verdi qu' escrigué en l' any 1873 pera honrar la memoria del inviete Manzoni, tingué execució tan notable que no s' observá lo més petit lunar en tota ella, habent produhit algunas pessas delirant entusiasme, entre ellas lo *Ingemisco* que cantá admirablement lo tenor Sr. Palet, vejentse precisat á repetirlo; la *Lacrymosa* per la Srta. Dahlander y Sr. Riera; lo *Sanctus* per tot lo coró, que feu un efecte extraordinari; lo *Domine Jesu* y l' *Agnus Dei* en que la Srta. Grassot feu gala de sa preciosa veu y notable escola de cant y lo *Liber-me* que tingué que repetir la Srta. Carrera, ab acert acompañada per lo Sr. Daniel en los orgues eléctrichs.

En la última part, se cantá tot lo segon quadro del segon acte de la ópera *Aida*, per la massa coral y senyoretas Carrera y Dahlander, y los Srs. Escursell, Aragón, Riera y Oliveras, habent obtingut tan acertadíssim conjunt que arrebatá al públich, tributantse una ovació colossal al mtre. Goula, qui ne feu partícipe á tots los artistas que l' habian ajudat. D' ista ovació arribá al deliri quan dit eminent mestre coroná lo busto de Verdi que estava al centro.

De tot cor, felicitem tant al Sr. Paris com al Sr. Goula y artistas que cooperaren, per lo brillant resultat que dongué lo concert.

¿No 's podría lograr una repetició del mateix en local més apropósit y de condicions més acústicas que 'l Palau de Bellas Arts?

Molt ho celebrariám.

UN CÓMICH RETIRAT.

IDIILLI (?)

Dalt d' un comellar
hi ha 'l Mas de la Pleta,
tot voltat de pins,
boixos y murtreras.

Perqué un cabridet,
s' en va per la selva;
ab son capet blanch
y las potas negras,
el menut del Mas
corra al seu darrera;
no 'l pot assolir,
plora y baladreja.

Si 'l cabrit se pert,
pagará la festa
el menut del Mas...
ab un fart de llenya!

J. BALAGUER Y SOLER.

LA VERBENA DE SANT JOAN

A las dotze de la nit
s' ha aixecat ben resoluta
per observar si la faba
es pelada ó be peluda.

—¿Com t' anat Margaridò la proba-
tura de 'ls ous?
—¿M sembla qu' aquest any me costa-
rán de pahir

Durán
1901

Eixa Eva de nou encuny,
en tan senyalada nit
vol tastar la seductora
fruyta del arbre prohibit.

Ha anat de verbena al Hotel... Casanovas
Ha fet el boig de valent... Té un perdigó al
ala... Per xò, ni ella mateixa, s' explica per-
què á punta de dia se 'n torna á pata... y
ab la camisa sota 'l bras!

Campanadas

Jo no sé si vostés 's recordarán de que allà pe 'l mes de Febrer alguns elements del Ateneo Barcelonés van escriure a ne 'n Pérez Galdós felicitantlo per l' éxit d' *Electra*.

Si no s'en recordan no 'ls hi faré càrrechs perque tampoch me 'n recordava jo y potser ni 'ls mateixos firmants de la carta.

Pero a n'aquestos, 'ls ha tret la falta de memoria la contestació de 'n Galdós que per fi van rebre fa alguns dias ab fetxa de' primer d' aquest més.

De manera que 'l Sr. Pérez Galdós s' ha prés per contestar la friolera de tres mesos y mitj. Part de Febrer, Mars Abril y Maig.

L' home excusa la causa del retrás per ocupacions apremiants sobrevingudas després de l' estreno d' *Electra* y demana que no s' atribueixi son silenci a descortesia.

Ca, home! ¡Molt lluny del nostre pensament. Tres mesos y mitj no son rés per contestar una carta. Descortesia seria contestar a tres ó quatre anys fetxa. Pero tres mesos y mitj... si es una friolera! S' hagués tractat de reclamar uns *drets* esgarriats, don Benet no s' hi hauria pensat ni de molt, tant.

Tant mateix, en Pérez Galdós té una manera molt especial de cumplir ab los debers de l' amistat y de la cortesia.

*

Diu que l' empresari del teatro Espanyol de Madrid projecta arrendar lo teatro Principal de Barcelona, ab l' intent de fer actuar alhora en abdós teatros dugas companyias dramáticas que haurán d' estrenar simultaneamente las obras a Madrid y a Barcelona.

Si, *vamos*; com si diguessim la conquesta de Barcelona pe 'l teatro castellá, aixis com *El Liberal* la fa (?) per medi de 'ls *chicos* de la premsa.

¡Pero es que aquets senyors s' han empenyat formalment en castellanisarnos? Allavors ja cal qu' amaneixin la bossa perque nosaltres no 'ns deixém ensarronar tan facilment.

Lo mateix *Liberal* al que li costa ja una fortuna la probatura, 'm guardarà de mentir.

Aixis, donchs, ja cal que la empresa del teatro Espanyol prepari una bona picossada, si vol donar forma a la idea.

Y si las obras que 'ns porta son del calibre de *Electra*, picossada doble!

Ab l' advertencia de que quan hagi deixat aqui las orellas, encare no 'ns haurém deixat conquistar.

¿Qué s' haurán cregut aquets senyors de Madrid de nosaltres?

*

Ha ingressat en la presó de Sabadell l' ex-jefe de policia d' aquella població per atropell a un industrial mentres desempenyava 'l càrrech.

Aquest cas verdaderament nou en los anals de la policia espanyola mereix esser reproduhit perque arribi a coneixement de tothom.

Aixó de que un jefe de policia vagi a la presó per haver-se extralimitat en sas atribucions, pot senyalar-se ab pedra blanca.

Per més que una flor no fa istiu, segons el ditxo, de tots modos convé fer ressurtir la flor quan se presenta.

¡Son tants los polissonts espanyols de major y menor categoria, que haurian d' acabar sos dias en la presó, si hi hagués justicia!

Es més; molts d' ells que de la presó procedeixen, may deurian haver-se'n mogut.

*

Han mort la setmana passada dos homes, que cada hu en sa especialitat havian arribat a la categoria d' estrelles de primera magnitud en lo mon artistic y literari.

Un d' ells en Joseph Lluís Pellicer, l' altre lo discutit critic *Clarín*. En Pellicer era un dibuixant y pintor de punta. Sa reputació era tanta y estava tant extesa que fins las ilustracions extrangeras de més renom li habian confiat treballs y comissions, com quan assistí a la guerra turco-russa comissionat per una ilustració francesa.

Com a home y com artista en Pellicer es feya estimar y per aixó no es d' extranyar que l' acte de son enterro 's vegés concorregudissim y tingúes lo caracter de una verdadera manifestació de dol.

LA TOMASA qu' estigué representada degudament en lo fúnebre acte, s' associa al sentiment general qu' ha produhit la mort del inimitable dibuixant.

En *Clarín* era una inteligencia de primer ordre que com a filosof, critic, novelista, dramaturch y jurisconsult valia moltissim, lo que no impedi que fos discutit y fins atacat per la virulencia de llenguatje que imprimia a sos célebres *Paliques*.

Descansin en pau los dos ilustres finats.

*

A Steberk poble de Bèlgica va descobrirse l' altre dia los cos d' una dona fet a trossos.

Lo seu home va manifestar qu' havia partit d' aquella conformitat lo cadavre de la seva costella, pera fer conservas.

Aixó es; y anarlo entatxonant dintre de *latas* y exportarlo al extranger com si fos cap de jabali trufat.

¡Quina tranquilitat tenen certs homes! lo qu' es aquest, si no estava *belga* (cosa natural sent belga de nacionalitat) hi ha que convenir en que té 'l fetje molt desenvololat.

Una especie de *foie gras*, perque 'ls seus fills, quan se mori l' exportin també en *latas* de conservas.

*

Un subjecte que va anar a cobrar l' altre dia una factura al carrer de Borrell, sols pogué treure del seu deutor un rengle de bofetadas y cossas que van deixar-lo com nou. Ademés li va trencar una partida de ampolletas de perfumeria.

Aquest expeditiu sistema d' ajustar comptes, es molt productiu perque esto'via un remat de pessetas al deutor ademés de proporcionarli 'l gust d' atipar de *galletas* a l' *inglés*... Pero 'ns guardarém de recomanarlo, perque si 'ls inglesos se 'n enteravan, 's presentarian a casa de 'ls clients ab bastons, flamenchs ó revolvers y allavors potser resultaria contraproduhent.

*

Segons s' ha dit pe 'ls periódichs, lo comandant de la guardia municipal Sr. Vilaseca ha presentat al fi la dimissió de son càrrech.

Ja era hora. La jefatura de la guardia municipal estava vacant desde feya molt temps.

De desde que en los baixos de la Casa de la ciutat va instalars hi l' históric *canapé*, aquell *canapé* ahont, segons noticias, tant llargas y sabrossas bacaynas s' hi han fet petar.

Lo moble en questió y la jefatura de la guardia municipal son incompatibles; lo primer anula a la segona.

Per ara no 's diu rés de qui será 'l successor de 'n Vila-seca en l' esmentat càrrech. S' ha tirat a volar lo nóm de 'n Plantada, pero francaement no ho creyém més que una broma de mal género.

Si no ho fos ni en Plantada podia arribar a més ni Barcelona a menos.

*

Un altre escàndol á Madrid ab quest óns artísticas. En lo concurs obert pera lo millor projecte d' estatua dedica da á Alfonso XII, ha sigut premiat un tal Grases á qui ningú coneix, quedant en cambi soldats d' á peu esculptors de tanta fama com en Querol y en Benlliure Aixó no tindria rés d' estrany, si 'l projecte de 'n Grases anés millor que 'ls altres, pero sembla qu' está molt per sota d' algú d' ells y fins lo mateix Querol diu que vol portar á 'n Grases als tribunals perque sembla que 'l seu projecte es copia d' un que en Querol va inventar, deixantlo luego de recó per inútil.

En cambi 's diu que 'n Grases es gran amigatxo de 'n Romero Robledo, president del tribunal dictaminador.

En resúm, una porqueria més. Una porqueria més per afegir á las mil y una de la passada Exposició de Bellas Arts.

'S veu qu' á Madrid no n hi ha un pam de net. Ni en política ni en art, ni en lletras 's segueix may la línea recta. . Sempre lo tortuós, lo injust, lo aborrible.

Lo qu' á mi m' estranya, es que encare hi hagi artistas á provincias, que vagin á Madrid per rebre disgustos y tornarne fastiguejats.

Si en Cánovas fos viu, diria que diumenje va omplirse una hermosa página de la historia d' Espanya qu' ell s' encarregá de continuar.

Diumenje lo rey Alfonso XIII, presidi per primera vegada una corrida de toros

Lo seu pare alternava ab en *Frascueto* y 'l distingia ab sa amistat y sos regalos.

Son ávia Isabel II, era assidua concurrent á la festa nacional y admiradora de 'n *Dominguez* y el *Tato*.

Son besavi Fernando VII fundava la escola de tauromaquia de Sevilla y premiava ab sa munificencia á las celebrats taurinas d' aquell temps

Son rebesavi Carlos IV era fervent admirador de 'n *Montes* y *Pepe Hillo*.

Segueix donchs lo successor de tants reys las tradicions de familia. . ¡Continúa la historia d' Espanya!

✱

He llegit una estadística celestial sumament curiosa. La de 'ls sants advocats.

Hi ha 18 sants advocats contra 'ls cólichs; 10 contra las convulsions; 70 contra 'ls parts dolents; 86 contra las malalties de la canalleta; 87 contra 'l mal de Sant Pau; 123 contra las febras; 12 contra 'ls fluixos. . de sanch; bojeria 24; sarna 14; poagre 23; mal de pedra 20; trencaduras 17; hidropesia 11; lepra 12; parálisis 10; peste 53; rabia 17; reumatisme 16; esterilitat 57; mal de cap 49; vista 47. To al 767 advocats distints, qu' allí s' están de vant del suprem tribunal, disposats á pledejar lo que las beyatas 'ls hi encarreguin

Lo assombrós es que estant tant ben nutrit lo celestial colegi d' advocats, encara quedin mals sobre la terra y en cara 's mori la gent

O aquets advocats tenen molta mandra ó 'ls seus alegatos no produheixen cap efecte. En quansevol de 'ls dos casos están timant iniquament als seus pobres clients. ¡Que consti!

✱

Ha sortit pera Arenys de Mar, nostre particular amic D. Joaquim Ponsa y Castañé, pera assistir á los funerals de 'l seu tio y que ademés fou en vida nostre corresponsal en aquella industriosa vila, D. Joan Ponsa y Portús.

Com eran en gran nombre las simpatias que lo finat go sava, es d' esperar que lo darrer acte tributat á sa memoria haurá sigut extraordinari.

BONA SURTIDA

Lo meu xicot que no fuma,
que no pensa poch ni molt,
que no 's gasta may un céntim,
que ab las novas pensa poch;
Lo meu xicot, com els deya
qu' es un sant de carn y ós,
ahi vespre 'm va dir; —Pare,
¿Quin fici ofaré jo?
—Quin ofici? vaig mirarmel
mitj sorprés, y recelós
¿Quin ofici! Vatúa *n'd'*,
en efecte, els anys hi son. . .
¿Trevallar! ¡ah! ja m' agrada
té ma sanch dins de son cos
¿Quin ofici podré darli
si una carrera es milló?
Aixó del ofici, vaja
va desconcertarme tot
y li vaig dir. —Be: ¿qué 't sembla?
¿Quin es el que 't fa mes goig?
y el bordegás, tot infantne
las galdas va dir. —¿Rectó'
perqué gastan bona panxa.
y no suhan poch ni molt.

E. MOLAS.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe 'l *fil especial* de LA TOMASA—qu' encare ningú may no li ha trencat)

VILA DEL OS, —18. A l' hora de la beneyteria. En atenció á que S. M. ha presidit per primera vegada una corrida, se m' ha acudit una idea magna qu' hasta sembla mentida qu' hagi surtit del meu magí. Hi fet tallar lo cap á un toro que 's deya «Perdigó» l' hi fet embalsamar y posant'hi una placa commemorativa d' o.; lo regalaré á S. M. Quan s' admirí d' aquell superb parell de banyas, afegiré: —Tot aixó que veu, ha surtit del meu cap. Y luego enviaré 'l compte á la caixa del Comú perque pagui 'ls gastos.

BATLLE ANGUILERA.

AL PLÁ DE PALACIO, —17. A l' hora de somiar truytas. Segons sembla, en *Fardalico Figasec*, ja ha fet malvas... Bravo! ¡Ara es la meva!... Si consegueixo lo que pretench, hauré tret el bé. Passar de cabo de vara de la *puad* á capitá general de 'ls *Xanxis* y *Gutierrez* es una vinya... ¡Sant Pantorrillas m' ampari

PLANTADA.

CORRESPONDENCIA

Pep Roch. Molt bé Li agrahiré que 's deixi veure asso-vint. —*Romani Calderona* No convé. Es massa estiraga nyat y té poch xiste. —*Rapevi*. Me quedo la titulada «Febre». —*B. Raméntol*. Gustosos lo torném á veure. Gracias —*R. Homedes* Aprofitaré dugas «Pessigollas».

LITOGRAFIA BARCELONESA

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

EN GOULA À BELLAS ARTS

Don Joan convertit en bisbe,
vestit de sacramental,
ara diu missas de Requiem
ab un éxit colossal.